

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Комисия за енергийно
и водно регулиране

[TLP-WHITE]

Ниво 0

ПРОТОКОЛ

София, 26.10.2022 г.

от Обществено обсъждане

на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2022-2031 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД

Днес, 26.10.2022 г. от 10:00 ч. в сградата на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) се проведе обществено обсъждане на Комисията, в пълен състав, ръководена от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На заседанието присъстваха членовете на Комисията Александър Йорданов, Димитър Кочков, Пенка Трендафилов и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На заседанието присъстваха П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“ и М. Трифонов – началник на отдел „Цени и лицензии: електрически мрежи, търговия и пазари“.

Общественото обсъждане беше излъчено в реално време чрез интернет страницата на Комисията.

Председателят доц. д-р Иван Н. Иванов откри общественото обсъждане и констатира, че има кворум и не са налице правни пречки за провеждането му.

Чрез съобщение на интернет страницата на Комисията, съгласно решение на КЕВР по Протокол № 278 от 19.10.2022 г., т. 4, за участие в общественото обсъждане на доклад относно одобряване на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2022-2031 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД и План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2022-2031 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД, са поканени заинтересовани лица по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона за енергетиката - държавни органи, браншови организации, енергийни предприятия, клиенти и организации на потребители.

Докладът с вх. № Е-Дк-1963 от 11.10.2022 г. относно одобряване на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2022-2031 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД и Планът за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2022-2031 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД

е изготвен от работна група в състав: Пламен Младеновски, Елена Маринова, Милен Трифонов, Даниела Митрова, Вера Михайлова, Радостина Методиева, Светослава Иванова.

Съгласно решение на КЕВР по Протокол № 278 от 19.10.2022 г., т. 4, е осигурена и възможност за дистанционно участие чрез програмата за съобщения Skype.

С писмо на КЕВР с изх. № Е-03-17-1042/19.10.2022 г. като заинтересовани лица за дистанционно участие са поканени: **Министерство на енергетиката, „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, „Национална електрическа компания“ ЕАД, „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД, „Електроразпределение Юг“ ЕАД, „Електроразпределение Север“ АД, „Електроразпределение Златни пясъци“ АД, ДП „Национална компания железопътна инфраструктура“, Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска търговско-промишлена палата и Българска стопанска камара.**

Заявилите участие в общественото обсъждане чрез програмата за съобщения Skype са:

- г-н Валентин Василев – началник на отдел „Управление на държавното участие“ в Министерство на енергетиката;
- г-н Ивайло Добрев – старши експерт в дирекция „Корпоративно управление в енергетиката“ в Министерство на енергетиката;
- г-н Георги Самандов – народен представител в 48-то Народно събрание;
- г-н Георги Тошев – председател на УС на Институт за развитие и управление на ресурсите.

Заявилите присъствено участие в общественото обсъждане са:

- г-н Стефан Сулаков – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД;
- г-н Венцислав Захов – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД;
- г-н Венцислав Марков – търговски директор в „НЕК“ ЕАД;
- г-н Огнян Нечев – ръководител „Регулирани дейности“ в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД;
- г-н Йордан Стоянов – директор на дирекция в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД;
- г-жа Бетина Людмилова – административен директор в Българска ветроенергийна асоциация.

„Електроразпределение Юг“ ЕАД, „Електроразпределение Север“ АД, „Електроразпределение Златни пясъци“ АД, ДП „Национална компания железопътна инфраструктура“, Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска търговско-промишлена палата и Българска стопанска камара не са заявили присъствено участие или дистанционно участие чрез програмата за съобщения Skype.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Уважаеми колеги, искам да поздравя представителите на организациите и институциите, които се отзоваха за общественото обсъждане. Преди да преминем към него си позволявам да поздравя нашия колега Димитър Кочков с имения му ден. Все така да бъде уважаван от колегите и от администрацията на Комисията, както и от хората, с които ние сме в професионален контакт.

Колеги, днес ни предстои да проведем две заседания. Едното е публично, а другото е закрито заседание. Започваме с първото заседание, което е обществено обсъждане в Комисията за енергийно и водно регулиране, в пълен състав, днес 26.10.2022 г. от 10.00 часа. Тема на общественото обсъждане е План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2022-2031 г. на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, както и доклад от 11.10.2022 г. относно одобряване на този План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2022-2031 г. на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД. Работната група, произнесла по Плана в съответния доклад е в състав: Пламен Младеновски, Елена Маринова, Милен Трифонов, Даниела Митрова, Вера Михайлова, Радостина Методиева, Светослава Иванова.

Уважаеми колеги, за провеждане на общественото обсъждане Комисията покани заинтересовани институции и организации и аз ще изчета тези, които се отзоваха на нашата покана и които днес ще изразят отношение към Плана, както и по изготвения от работната група на Комисията доклад. В реда, в който ще съобщя участниците в същия ред ще давам и думата последователно на всеки един от тях. Започвам с Министерство на енергетиката. Становището на Министерство на енергетиката ще бъде изразено от г-н Валентин Василев – началник на отдел „Управление на държавното участие“ и от г-н Ивайло Добрев – старши експерт в дирекция „Корпоративно управление в енергетиката“. „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, на които едва накрая ще им бъде дадена думата, за да вземат отношение по изказаните становища, от тях участие ще вземат г-н Стефан Сулаков – ръководител отдел и г-н Венцислав Захов, също ръководител отдел. „Национална електрическа компания“ ЕАД – г-н Венцислав Марков, който е търговски директор в дружеството. „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД – г-н Огнян Нечев, който е ръководител „Регулирани дейности“ и г-н Йордан Стоянов, който е директор на дирекция в дружеството. Извън този списък отношение ще вземат по Плана и г-н Георги Самандов, който е народен представител в 48-то Народно събрание и г-н Георги Тошев, който е председател на УС на Институт за развитие и управление на ресурсите. Също така за участие се е записала г-жа Бетина Людмилова, която е административен директор в Българска ветроенергийна асоциация. Уважаеми колеги започваме със становището на Министерство на енергетиката. Моля, г-н Василев и г-н Добрев да представят това становище. Тук ли са? По Skype ще участват, да. Ако обичате връзка с господата Василев и Добрев.

Служител от КЕВР потърси представителите на Министерство на енергетиката, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Ивайло Добрев – старши експерт в дирекция „Корпоративно управление в енергетиката“ в Министерство на енергетиката:

Добър ден! Чуваме ли се?

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Да. Г-н Добрев, с Вас ли разговарям?

Ивайло Добрев – старши експерт в дирекция „Корпоративно управление в енергетиката“ в Министерство на енергетиката:

Да, току-що ми звъняхте.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Да, защото не се появявате на екрана. Г-н Добрев, Вие знаете, че сте записан за участник в общественото обсъждане на Десетгодишния план за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2022-2031 г. Моля да изразите становището на Министерството на енергетиката по този План. Заповядайте! Както и по доклада, който е изготвен от работна група от Комисията. Слушаме Ви!

Лоша връзка.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Не знам какво се случва! Министерството е на пет крачки. По-добре щеше да е да дойдат, отколкото да участват по Skype. Ако впоследствие те се обадят и поискат участие, ще им се осигури. Преминаваме към „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, г-н Стефан Сулаков и г-н Венцислав Захов, които са ръководители на отдели. Заповядайте. Представяте се за аудиозаписа.

Стефан Сулаков – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД:

Нали последни щяхме да бъдем?

Доц. д-р И. Н. Иванов:

А, прави сте. Няма смисъл сега, предварително да кажете каквото и да било. Накрая ще вземете отношение, включително може би и по изказването на г-н Венцислав Марков, който е търговски директор на „НЕК“ ЕАД и на който му давам думата, за да изрази становището на „Национална електрическа компания“ ЕАД. Г-н Марков, заповядайте!

Венцислав Марков – търговски директор в „НЕК“ ЕАД:

Благодаря, г-н Председател, уважаема Комисия, колеги, в „НЕК“ ЕАД се запознахме с Десетгодишния план за развитие на мрежата и принципно подкрепяме приетия подход от колегите от „ЕСО“ ЕАД за по-плавния преход в развитие на производствените мощности и присъединяване на новите мощности най-вече на ВЕИ производители. Основната ни забележка, която е по-скоро като желание от наша страна, а не като нещо, което е пропуснато в Плана, е за по-подробно включване на проекта за разширяване на долния изравнител на язовир „Чаира“, известен като язовир „Яденица“. Тук само бегло е споменато съществуването или по-скоро необходимостта от такъв проект, докато ние все още продължаваме да правим опит за включването му като проект от общ интерес, за което ще ни помогне евентуално едно по-съществено застъпване в този проект на План и неговата необходимост за развитие на мрежата, така че ще помолим колегите от „ЕСО“ ЕАД, като писмено ще изразим нашите желания как да бъде включен този проект, ако може в този План за развитие на мрежата и някои други дребни детайли, които ще дадем и писмено... Благодаря на колегите за Плана, който са предоставили.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Марков! Колегите от „ЕСО“ ЕАД, вероятно в края на заседанието, ще отговорят на тази Ваша препоръка, свързана с язовир „Яденица“. Вие знаете всъщност, че 14-дневен е срокът, в който ще си подадете и писменото становище на представляваната от Вас „Национална електрическа компания“ ЕАД. Преминаваме към г-н Огнян Нечев, който е ръководител „Регулирани дейности“ и г-н Йордан Стоянов, който е директор на дирекция в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД. Заповядайте, слушаме Ви!

Огнян Нечев – ръководител „Регулирани дейности“ в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД:

Благодаря Ви, г-н Председател, уважаема Комисия, ние също се запознахме с Десетгодишния план за развитие на преносната мрежа на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД и аналогично на колегите от „НЕК“ ЕАД подкрепяме възприетия подход, който е заложен в самия План. Въпреки това желаем да отбележим някои неточности, те не са неточности, а наши желания към обекти, за които ние ще поискаме достъп до електропреносната мрежа. На първо място, това е, че ЕРМ Запад, ще изгради своя

подстанция 110/20/6 kV на площадката на бившия металургичен комбинат „Кремиковци“ и желаем за тази подстанция, за да бъде запазена, да получим достъп към двустранния електропровод между подстанция „Курило“ и подстанция „Металургична“. Другият такъв обект е изграждането на подстанция от страна на ЕРМ Запад в района на Казичене и околновръстния път. За тези два обекта имаме много силен интерес от страна на инвеститори за свободна енергийна мощност. Към момента решаваме задачите си с определени налагания за ограничение. Затова желаем тези два обекта да бъдат отразени в Плана. Третият обект, за който желаем да получим достъп до електропреносната мрежа това е площадката на ТЕЦ „Република“. Там ще изградим ЗРУ на 20 kV, а просто необходимо ни е право на строеж да бъде учредено в наша полза, за да се задвижат процедури. Тези са най-важните обекти. За в бъдеще, естествено, трябва да се мисли и за други енергийни подстанции във връзка със засиления инвеститорски интерес към фотоволтаичните технологии. Нашето становище ще бъде внесено в нормативния срок и ако има някакви въпроси колегата може по-детайлно да отговори на тях. Благодаря за вниманието.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви много. Вие сте г-н Нечев?

Огнян Нечев – ръководител „Регулирани дейности“ в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД:
Да.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Г-н Нечев, благодаря Ви! Мисля, че колегите от „ЕСО“ ЕАД си записаха трите за Вас най-неотложни обекта. Подстанция „Кремиковци“, подстанция „Казичене“ и в ТЕЦ „Република“, там е 20 kV, а другите два са 110/20/6. Заповядайте г-н Стоянов! Слушаме Ви!

Йордан Стоянов – директор на дирекция в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД:

Благодаря Ви, г-н Иванов! Уважаеми колеги, аз мога да дам повече технически подробности, но няма да влизам сега в... да не разводняваме, както се казва, в началото още. След това, ако от колегите от „ЕСО“ ЕАД имат въпроси, мога да дам по-конкретни данни. Само едно уточнение, че „Кремиковци“ е 110/20/6, а другите ще бъдат само на 20.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

На 20.

Йордан Стоянов – директор на дирекция в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД:

Да.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Включително „Казичене“?

Йордан Стоянов – директор на дирекция в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД:

Казичене, да. Там на 20. Интересът там е огромен. Знаете източната дъга се развива в момента: Лозен и т.н. и другите села. Покрай „Република“, говорим за ТЕЦ „Република“ – Перник, то мисля, че друг няма на нашата територия, но...

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Да, да, Перник.

Йордан Стоянов – директор на дирекция в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД:

Там ползваме уредби на ТЕЦ-а. Имаме не проблеми, но когато се ползва трета страна в посредничеството между нас и клиентите имаме проблеми. Искаме да изградим уредба, която ще бъде на територията на „ЕСО“ ЕАД. Имаме направени предварителни разговори и ще спазим процедурата по Наредба № 6 както е, но има процедурни проблеми със земята и с държавните и общинските органи там. Благодаря!

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Стоянов! Мисля, че накрая представителите на „ЕСО“ ЕАД ще вземат отношение. Продължаваме със следващите участници, за да изчерпя участниците, които са тук присъствено. Искам да дам думата на г-жа Бетина Людмилова, която е административен директор на Българската ветроенергийна асоциация. Заповядайте, г-жо Людмилова! Слушаме Ви!

Бетина Людмилова – административен директор в Българска ветроенергийна асоциация:

Здравейте, уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, през месец април още БВА е изпратила становище относно Плана. Това, което прави впечатление и сега бихме искали да изразим същото впечатление е, че в процеса на изготвяне на Плана, „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД се е допитал само за някои от плановите и намеренията във ветроенергийния сектор за изграждане на нови ветроенергийни централи. Всъщност ние сме отправили някои предложения след това, след като беше публикуван Плана, които не са взети предвид, т.е. че предвидените нови ветроенергийни мощности за присъединяване не отразяват реално инвестиционния интерес и реалните намерения, а БВА представлява, като представителна организация в сектора... Извинявам се, малко се притеснявам...

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Няма проблем...

Бетина Людмилова – административен директор в Българска ветроенергийна асоциация:

Като представителна организация за сектора разполага с информация за целия сектор, като поддържа контакти не само с членовете на Асоциацията, а и извън членската маса. Смятаме, че това, което сме изразили в становището е, че прогнозираните нови мощности във вятърна енергия следва да бъдат увеличени. Още повече, че те трябва да отразяват и ангажиментите на страната в унисон с европейските политики и още повече, че Европейският парламент миналия месец прие още по-висока цел 45% дял на възобновяемата енергия до 2030 г. Нашата молба в тази връзка е да бъде преразгледан Плана, като, ако се налага, ще изпратим и ново становище.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-жо Людмилова! Предполагам, че Вие ще се възползвате от възможността в 14-дневен срок Ветроенергийната асоциация да представи писмено становище. Преминавам към г-н Георги Самандов, който е народен представител в 48-то Народно събрание и който ще изрази становище по канала за комуникация Skype.

Служител от КЕВР потърси г-н Георги Самандов – народен представител в 48-то Народно събрание, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Георги Самандов – народен представител в 48-то Народно събрание:
Чуваме ли се?

Доц. д-р И. Н. Иванов:
Да. Здравейте, г-н Самандов!

Георги Самандов – народен представител в 48-то Народно събрание:
Здравейте, г-н Председател!

Доц. д-р И. Н. Иванов:
Очакваме да изразите становище по Десетгодишния план за развитие на електропреносната мрежа на България, който е входира от „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД и по който Комисията, чрез своя работна група, изготви доклад. Слушаме Ви!

Георги Самандов – народен представител в 48-то Народно събрание:
Уважаеми г-н Председател, уважаеми господа комисари, уважаеми участници в тази дискусия, запознавайки се подробно с Плана, аз имам няколко забележки, т.е. бележки, а не забележки. Първо, изготвя се Десетгодишен план за развитие, така да кажем кръвоносната система на енергетиката, без да имаме реална енергийна стратегия, която е доста остаряла. Последната мисля, че е внесена през 2011 г. и е с хоризонт 2020 г. Ние внасяме План за развитие на мрежа, без реална стратегия. Другото, което опасно нещо виждам от самия доклад, че България се превръща в една транзитна зона. Транзитна зона без възможност, без перспектива за нови мощности, които да генерират енергия 24 часа. Чух предишните изказвания на колегите, които искат още вятър, още слънце, още ВЕИ – та, в което няма нищо лошо, което е прекрасно, но тази система от генерационни мощности моята визия е, че тя трябва да бъде разположена, да бъде интегрирана от най-ниското ниво, а именно домакинствата. Това нещо, разбира се, системният оператор, няма как да го отчете, но крайните натоварвания ще идат при него. Другото опасно нещо, което виждам е потенциалното запушване на вход от Турция и на изход от към Сърбия. Това са моите основни бележки и също така искам да обърна внимание, което е малко странично, но, тъй като в парламента ковим законите и приемането на Плана за възстановяване и устойчивост е свързано с редица реформи, една, от които беше 15-минутният сетълмент, който обаче беше гледан само на парче. Никой не прочете, че имаме задължение всеки един от нас персонално да достъпва електромерите си в реално време, за да може да следи консумацията си. Това е още по-важно, г-н Председател, в момент, като този, когато Европа се тресе от енергийна криза и Регламентът от 06 октомври казва точно това, че една от целите ни, от трите основни цели, е да пестим енергия. Ние нямаме отправна точка, г-н Председател, как да пестим енергия и проектозаконът, който е внесен от Министерство на енергетиката абсолютно не отговаря за нуждите на регламента. Аз наистина благодаря на колегите от „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, които са направили този подробен доклад и искрено им съчувствам в балансирането на българската система, защото в даден момент, следейки пътя на Зелената сделка, ще се наложи да изключим тецовете от уравнението, а АЕЦ „Козлодуй“ не може да дава нужното регулиране. Аз наистина съчувствам на тези хора как ще балансират нашата енергийна система, така че наистина ви моля да помислите, да анализирате още по-детайлно и на жаргон ще го кажа: да натискате малко повече нас политиците да Ви представим една адекватна енергийна стратегия, която за съжаление България, за разлика от всички в региона, няма. Благодаря Ви!

Доц. д-р И. Н. Иванов:
Благодаря Ви, г-н Самандов! По Вашите три забележки, от втора до четвърта или бележки, както Вие казахте, вероятно представителите на „ЕСО“ ЕАД ще вземат думата

относно енергийната стратегия. Г-н Самандов, искам да Ви уверя, че на всяка конференция или кръгла маса, включително и последната преди 10 дни, винаги поставям този въпрос, че ние нямаме енергийна стратегия. Последната е изтекла в 2020 г. и тук проблемът, който съществува е, че е необходима голяма политическа воля и смелост да се очертае стратегията, която да съдържа и рамка, свързана с две части от енергетиката, които са важни и по които има сериозен обществен дебат. Едното е свързано с развитието на ядрената енергетика. Другото е свързано с бъдещето и докога да имат бъдеще термичните централи. Правителството трябва, отначало чрез Министерството на енергетиката, да изготви стратегията, да я внесе в Народното събрание и Ви пожелавам, първо, 48-то Народно събрание да има нормална продължителност от четири години. Вие вероятно ще бъдете в Комисията по енергетика и по този повод да направите необходимото България да има енергийна стратегия. За беда това не е във функциите нито на „ЕСО“ ЕАД, нито на „НЕК“ ЕАД, но е пряко зависимо от волята на Народното събрание и на правителството.

Георги Самандов – народен представител в 48-то Народно събрание:

Г-н Председател, благодаря Ви! И като народен представител, аз Ви протягам ръка, споменахте Комисия по енергетика и въобще законотворчество. Аз протягам ръка на Комисията за енергийно и водно регулиране за едно потенциално партньорство, което Вашият глас да достига до кулоарите на парламента, защото аз виждам тук, че много от добрите идеи се размиват някак си между тях и още веднъж поставям въпросът, защото Вие отворихте правилата преди месец, въведохте 15-минутния сетълмент, но призовавам Ви – меренето. Меренето, това е едно от изискванията за Плана за възстановяване и ние закъсняваме, защото той е трябвало да стане в Q2 на 2022 г. Недейте да гледате едностранчиво на изискванията по Плана. Моля Ви да работим в синхрон. В името на българските граждани и домакинства. Много ви благодаря още веднъж!

Доц. д-р И. Н. Иванов:

И аз Ви благодаря, г-н Самандов! Регулаторът е независим по статут, но сме в отлични отношения с всички участници в енергийния сектор, защото чрез диалог могат да се решават проблемите на българската енергетика.

Георги Самандов – народен представител в 48-то Народно събрание:

Така и трябва да бъде.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви още веднъж и Ви желая хубав ден от името на Комисията и от мое име!

Георги Самандов – народен представител в 48-то Народно събрание:

Благодаря и на Вас!

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря! Преминаваме към г-н Георги Тошев, който е председател на Управителния съвет на Институт за развитие и управление на ресурсите. Г-н Тошев!

Служител от КЕВР потърси г-н Георги Тошев – председател на УС на Институт за развитие и управление на ресурсите, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

На линия. Г-н Тошев?

Георги Тошев – председател на УС на Институт за развитие и управление на ресурсите:

Добро утро!

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Добро утро, г-н Тошев! Моля Ви да изразите пред Комисията и пред участниците в днешното обществено обсъждане Вашето становище, вероятно това е становището на Институт за развитие и управление на ресурсите по отношение на Десетгодишния план за развитие на електропреносната мрежа на България. Заповядайте!

Георги Тошев – председател на УС на Институт за развитие и управление на ресурсите:

Уважаеми г-н Председател, уважаеми господа и госпожи комисари, уважаеми участници в срещата, благодаря за възможността да взема участие в днешната среща. От името на Института за развитие и управление на ресурсите, който е с основен фокус в развитието на енергетиката и енергийните ресурси в Република България, с оглед поддържането на цената на живота и осигуряване на благосъстоянието на българските граждани, бих искал да обърна внимание, че в България и е необходимо да има една енергийна стратегия, адекватна енергийна стратегия, преди да влезе в детайла на Плана за развитие на електропреносната система. Институтът ще предостави подробно своето становище в регламентирания срок, а дотогава бих искал да пожелаем успешна съвместна работа на всички, които са ангажирани по някакъв начин в този процес. Благодаря Ви!

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Тошев! Надявам се това Ваше пожелание действително да се реализира, т.е. като съвместна работа, която да даде очакваните резултати. Очакваме, разбира се, и Вашето писмено становище в предвидения 14-дневен срок. Г-н Тошев беше последният участник в днешното обществено обсъждане. Има ли друг участник, който да е дошъл след започване на заседанието и поради това не е в листа пред мен? Не. В такъв случай, преди да закрия заседанието, давам най-напред думата на представителите на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД. Заповядайте!

Стефан Сулаков – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД:

Благодаря, г-н Председател! Ще допълня последните двама участника, че действително нямаме енергийна стратегия и не само това. Съществуват два плана. Единият е Енергетика и климат, а другият е за Възстановяване и устойчивост, които са тотално разходими, но съгласно инструкциите на ENTSO-E при изготвяне на нашия Десетгодишен план, ние трябва да се базираме на плана Енергетика и климат, който очевидно е остарял вече. Освен това има и една друга разходимост във времето. Нашият Десетгодишен план сме го внесли в КЕВР месец април тази година. След това беше приет Националният план, в следствие за Възстановяване и устойчивост и шест месеца по-късно ние сме на тази маса да обсъждаме този Десетгодишен план. Очевидно той е вече не съвсем актуален, но вчера беше публикувана оценка на адекватността на националните ресурси на сайта на „ЕСО“ ЕАД, в която е оценена адекватността на електроенергийната система на България, в който са разгледани споменатите два плана, както и някои други сценарии, включително със затваряне на въглищните централи, с газови кризи. Той ще бъде основа за следващия Десетгодишен план, който започваме да разработваме още следващия месец и се надяваме да бъде по-актуален, както и КЕВР да бъдат малко по-бързи в разглеждането на Плана, защото шест месеца в съвременния свят е доста дълго време, в съвременния динамичен свят. По отношение на вятърните мощности. Да, ние се запознахме със становището на вятърната асоциация, но както споменах ние използваме, като референтен сценарий Националният план за енергетика и климат. Освен това интересите, реалните интереси, се изразяват и се обличат в договорна форма. Към

момента нямаме толкова сключени договори за вятърни мощности, така че да бъдат включени в Плана. Напротив: темповете изостават спрямо този Национален план Енергетика и климат. Ако нещо се промени, естествено, ние ще актуализираме в следващия Десетгодишен план.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Следващият, който е след една година, а не след 2031 г.

Стефан Сулаков – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД:

Не.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Кажете по-точно тогава.

Стефан Сулаков – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД:

Всяка година, съгласно закона...

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Точно това е, разбира се, това питам.

Стефан Сулаков – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД:

До април месец ние внасяме...

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Актуализиран, нов Десетгодишен план, който ще бъде вече от 2023 до 2032 г.

Стефан Сулаков – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД:

Точно така.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Имаше и други забележки. Вие ли или г-н Захов? Заповядайте!

Венцислав Захов – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД:

Уважаема Комисия, уважаеми колеги, аз се занимавам със сигурността на електропреносната мрежа. Това ми е основната задача. Моят отдел съдържа единствения пълен симулационен модел на цялата електропреносна мрежа, не само на българската мрежа, а и на всички мрежи в Европа плюс някои други. Започвам първо от колегите от „ЕРП Запад“. Знаем за техните намерения на все още непостроения електропровод „Металургична – Курило“, че искат да построят подстанция. Имаме го предвид. За Казичене мога да им кажа, че ние също имаме намерение в оградата на Казичене да вкараме подстанция 110/20 kV.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Като Ваша?

Венцислав Захов – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД:

Като наша, да! Тъй като имаме свободно място там, в Казичене. ТЕЦ „Република“ – техният въпрос, доколкото разбрах, относно парцела дава невъзможност да построят обект. Искам да кажа, че всичките тези техни притеснения не би трябвало да ги притесняват, тъй като в сайта на ЕСО има заявления за присъединяване на производители, на потребители и ЕРП, т.е. ако те подадат заявление веднага ще бъде отговорено, докато Десетгодишния план се занимава с по-глобални проблеми. По принцип Десетгодишните планове на ENTSO-E и общите, и регионалните са на две години и те се занимават само с

мрежа 400 kV, т.е. с глобални проблеми, които касаят обмена на електроенергия, свободното пренасяне на електроенергия. С тези по-дребните неща би трябвало вътрешните разпоредби да се занимават. В случая при нас е Наредба № 6, както и Правилата за управление и останалите, т.е. не е необходимо да се чака в Десетгодишния план да излезе нещо, което е динамично и може да се реши веднага.

По отношение на вятърните генератори и фотоволтаиците. Сигурно знаете, че в ЕСО вече има искания за над 20 GW мощности.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

28 по-точно...

Венцислав Захов – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД:

Да! От които да кажем, че малка част имат предварителни договори и договори. Другите са още със становища и знаете, че постоянно тече кореспонденция между ЕСО и инвеститорите, т.е. процесът е много динамичен и е динамичен заради кратките срокове, които са зададени в Закона за възобновяемите източници, Наредба № 6 и ЗУТ. Те няма как да бъдат включени в Десетгодишния план и да чакат цяла година. Сроковете са много кратки и на практика ЕСО решава тези проблеми на постоянни технически съвети, които се провеждат през седмица, т.е. през седмица ЕСО решава присъединяването на големите възобновяеми, а има и неприсъствени постоянни съвети, които са всяка седмица за по-малките производители. Притеснението на г-жа Людмила... не би трябвало да очаква нещо в Десетгодишния план да се появи предварително, тъй като Десетгодишния план по наредба се изгражда изцяло върху твърди договори и твърди документи.

По отношение на притесненията на господата народни представители, че сме запушили границите с Турция и със Сърбия. Това не е съвсем така. За Турция ще поясня, че тя по договор за присъединяване може да внася от системата на континентална Европа 650 MW сумарно и да изнася 500 MW. Те са разпределени между България и Гърция пропорционално на броя електропроводи, тъй като България има два електропровода с Турция, а с Гърция само един, т.е. ограниченията са за нас, че можем да изнасяме в посока 632... не говорим, че ние можем да изнасяме, а континентална Европа да изнася към Турция, а Турция може да изнася към континентална Европа през нашите електропроводи 334. Съответно за Гърция те са 218 на 166 MW. В последните години Турция, въпреки че изгражда всякакви мощности от всякакъв вид, огромно количество, през зимния период дава капацитет към нас на месечна основа 0, т.е. там важи годишният капацитет, който е 100 MW. Над тези 100 MW Турция не дава капацитет, т.е. ако се говори за някакво запушване, запушването не е от българска страна.

По отношение на Сърбия. Сърбия и Македония трябва да се гледат заедно, защото към двете страни ние имаме по един междусистемен електропровод, а те са на практика част от бивша Югославия. Така им е развита мрежата, че е много силно свързана. Изключването на един електропровод моментално води до опасност от претоварвания на другия електропровод или от опасност от претоварване на електропроводите към Гърция, която е членка на ЕС. Съответно общият капацитет е от порядъка на 700 MW по посока бивша Югославия, разпределен на 2 по 350 към Сърбия и към Република Северна Македония. Това е в общи линии. Ако имате друго, аз ако съм пропуснал нещо – питайте!

Доц. д-р И. Н. Иванов:

За язовир „Яденица“ беше повдигнат въпрос от НЕК.

Стефан Сулаков – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД:

Да, извинявам се, че пропуснах. Преди да започнем разработването на Десетгодишния план ние изпращаме писма до всички енергийни дружества и асоциации. Каквото ни подадат, това съответно включваме в Плана. Ако бъдат дадени по-големи подробности, ще бъде разгледан и язовир „Яденица“, но отсега мога да кажа на

представителите на НЕК, че към 2027 г., плюс/минус няколко години, има нужда от енергия за акумулиране, докато след 2030-2035 г. по-скоро се търси мощност, а не толкова енергия, тъй като увеличаването на дела на ВЕИ-та изисква това. Може да се запознаете по-подробно с това, което е публикувано на нашия сайт за адекватността на енергийните ресурси. Това ще бъде задължително отразено в следващия Десетгодишен план, тъй като Десетгодишния план трябва да съответства с оценката на енергийните ресурси.

Венцислав Захов – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД:

Ако може само да допълня колегата...

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Да!

Венцислав Захов – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД:

Ще припомня, че Десетгодишен план започва да се готви още сега – в края на ноември и началото на декември, т.е. не е необходимо да се преправя стария, при положение, че новият може да включи всичките тези проблеми, които казах.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Не трябваше ли поначало промени в Десетгодишния план да се правят веднъж на две години или можете ежегодно да го актуализирате с изместване с по една година напред?

Венцислав Захов – ръководител отдел в „ЕСО“ ЕАД:

В старите правила за управление беше на две години, но преди пет или шест години се направи това поради „Булгартрансгаз“, които предлагат ежегоден такъв план, само, че техният е много по-малък от нашия, накарараха ни и ние да правим всяка година. Ако това може да се промени, ще е много добре, тъй като ние имаме проблем с моделите, които ни ги дава ENTSO-E. ENTSO-E ни ги дава обновени на две години, а нашия по този начин не е актуален едната година спрямо европейската мрежа.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Да, разбирам Ви! Благодаря! Може би нещо трябва да се направи. Ще видим. Аз само искам да отбележа, че в Плана намирам специално за ТЕЦ „Република“ изграждане на САУП, охранителни системи и изместване на управлението, както и малко по-нататък на такава именно система за управление. Иначе за Казичене...

Йордан Стоянов – директор на дирекция в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД:

Още едно пояснение... Извинявайте, г-н Иванов!

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Заповядайте!

Йордан Стоянов – директор на дирекция в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД:

За ТЕЦ „Република“ това само е 110 kV, което колегите ще въведат. Искаме да направим същото и за 20 kV. Моето пояснение, глобалното, е, че ние поставяме дребни проблеми на фона на цялата енергийна система обаче ние работим пряко с нашите клиенти. Колегите управляват потоците енергия, мрежата и т.н., но проблемите, които идват не са само енергия. За отношенията с клиентите е малко по-особено и ние трябва да отговаряме на ред въпроси, които са свързани с тази система, както за Кремиковци, както за Казичене, за „Република“ и т.н. Второто, в крайна сметка парите, които трябва да се

похарчат както за голямата енергетика, така и за по-малките проблеми като тези идват от едно място. Според нас, ако тези проблеми не влязат в Десетгодишния план, считам, че тези, които планират инвестиционните средства няма да знаят за какво трябва да се харчат, защото те ще кажат: „А, прочетохме Плана. Няма Казичене, няма Кремиковци, няма нищо!“. Те искат, идват някакви заявления за нещо, което струва два-три-пет-шест милиона... Източникът на тези инвестиционни средства е един - дали е за голямата енергетика, дали е за 110 kV, дали за нещо по-дребно. Имаше коментари миналата година и за самата инвестиционна програма. Мисля, че тук не видях част за инвестиционна програма, но не влизам в тази тема. Относно Казичене. Да, бяхме разменили писма. И по трите въпроса сме разменили писма, намерения и т.н. Знаем какво трябва да правим. За Казичене се оказа, че земите край подстанцията са непреодолими. Не можем да излезем там с кабелите 20 kV, така че ние ще търсим и сме намирали... Миналата година започнахме да търсим петно до самото околоръстно. Огромен е проблемът със земите. Знаете го. Електропровод да построиш е геройство в днешно време.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Това, че ЕСО също ще строи подстанция край Казичене не променя ли Вашите планове?

Йордан Стоянов – директор на дирекция в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД:

Да, беше ги променило. Миналата година потвърдихме даже в писмо, че сме съгласни там да се направи разпределителна уредба на 20 kV. Взехме да изследваме трасета. Не можем да излезем от там или се удължават безкрайно много. Стават едни дълги електропроводи. Трябва да обиколим не Казичене, а трябва да обиколим седмото село, за да стигнем там, където има нужда от енергията.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Стоянов! Преди завършване трябва, разбира се, да се обърнем към представителите на работната група. Г-н Младеновски, два въпроса! Първо, има ли нови обстоятелства и факти, които изискват тяхното отразяване? Вторият ми въпрос: имате ли отношение към някой от повдигнатите проблеми от изказалите се в общественото обсъждане? Слушаме Ви!

П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:

Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, уважаеми гости, по отношение на нови факти и обстоятелства този въпрос е неотносим към Плана. По-скоро от казаното от съответните участници: първо ще се спра на казаното от г-н Сулаков.

Г-н Сулаков, не сте прав за това, че Планът Ви е неактуален по отношение на ПВУ-то към април месец. Към април месец вече имаше яснота какво точно съдържа ПВУ-то, така че можеше да си актуализирате Плана и да забавите внасянето. Традиционно винаги Десетгодишният план на ЕСО се гледа по това време на годината от Комисията, първо. Второ, Вие щом не можете да направите един план, който да е актуален поне шест месеца, какво говорим за десет години? Първо, най-малкото този план трябва да е актуален поне две години – по препоръките на ENTSO-E. Вие сам казвате, че той вече не е актуален. Как не е актуален след шест месеца?

Второто. По отношение на казаното от колегите от „ЕРП Запад“. Тези технически детайли по отношение на Плана би следвало да са сериозно изразени при обсъждането, което прави ЕСО през април месец, защото ние тук няма как да вкараме още допълнителни неща в Десетгодишния план на ЕСО за инвестиции. Би следвало тогава да сте изразили... Не знам дали сте го направили, но би следвало тогава да сте си изразили... Миналата година не си спомням специално за Казичене да е имало такава идея, но може,

възможно е. По отношение на присъединените мощности от вятър. Да, действително занижени са мощностите, които ЕСО е предвидило, но са занижени и мощностите от слънце, а там пък е с много по-сериозен процент, тъй като там пък инвеститорският интерес е доста, доста по-голям инвеститорският интерес от нови вятърни мощности. Смятам, че балансирано колегите от ЕСО са предвидили новите присъединявания. Най-малкото е, че този инвеститорски интерес ако се случи на 10% или на 20% ще е добре, тъй като нашите оценки са, че едва ли повече от 10% или 20% от заявеният интерес за присъединяване действително ще достигне до изграждането на централа.

По отношение на казаното от г-н Самандов. Да, той е прав, че действително няма енергийна стратегия. Каза много верни неща, но те не бяха по предмета на днешното обсъждане и все пак Комисията е наложила една практика с годините политици, депутати и представители на политически партии все пак да не използват обществените обсъждания като трибуна за изразяване на политическа позиция. Такава трибуна има в Народното събрание. Да се надяваме, че все пак тези обсъждания няма да се превърнат в един бъдещ период в поле за изява на политиците.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Младеновски! От бележките на г-н Самандов само четвъртата – за 15-минутен сетълмент някак остана без отговор, но това е извън тематиката. Въпреки това Ви давам думата...

П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:

Ние сме давали много пъти отговор на причината за въвеждането на 15-минутния сетълмент. Г-н Самандов е прав по отношение на меренето, че независимо дали интервалът на доставка е 15-минутен, едночасов, двучасов, петчасов, когато търговците и съответни клиентите нямат достъп до потребеното количество електроенергия, до меренето си в реално време, няма как да се подобри нещо в системата или в балансирането на системата.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Младеновски! Съвсем кратко, защото няма да правим дискусия, това е обществено обсъждане и то си има своите правила, но тъй като поименно бяхте цитирани може би Вие, г-н Нечев и г-н Стоянов, съвсем кратко може да вземете отношение.

Огнян Нечев – ръководител „Регулирани дейности“ в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД:

Само ще поясня обстоятелствата, по които се взе отношение. Ние вече трета година поред поставяме въпроса за подстанцията на площадката на комбинат „Кремиковци“ и подстанцията в района на Казичене на околовръстния път. За всичко това имаме разменена кореспонденция с колегите от ЕСО. И миналата година по същия начин ни беше обещано, че ще влезе в Плана тази наша претенция. Това е което искам да кажа.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Колеги, изчерпахме всичките участници. Остава да попитам и моите колеги комисари. Имате ли въпроси или изказвания, колеги? Няма! В такъв случай преди да закрия общественото обсъждане имам две съобщения. Първото. Искам да повтора, че всички участници, присъствали, участвали по канала за комуникация Skype или проследили заседанието онлайн имат възможност в 14-дневен срок да представят писмени становища, които за бъдат разгледани от работната група. Второ, насрочвам закрито заседание, на което ще бъде прието решение на Комисията за енергийно и водно регулиране за одобряване на Плана за развитие на електропреносната мрежа на България

за периода 2022-2031 г. на 17.11.2022 г. Датата е съобразена с необходимостта да има 14 дни за представяне на писмени становища. На всички гости благодаря за участието, а с колегите от Комисията продължаваме с второто заседание.

Приложение:

1. Писмо на КЕВР с изх. № Е-03-17-1042/19.10.2022 г. - покана до заинтересованите лица относно одобряване на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2022-2031 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

.....
А. Йорданов

.....
Д. Кочков

.....
П. Трендафилова

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н.ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

РОСИЦА ТОТКОВА

Протоколирали:

И. Зашева - главен експерт

Н. Косев - главен експерт